

Verksamhetsberättelse 2011 Centrum för praktisk kunskap

Centrum för praktisk kunskap har nu existerat i inte mindre än tio år. Våren 2001 inrättades Centrum vid Södertörns högskola med Ingela Josefson som sin första föreståndare och sedan dess har konferenser, symposier och seminarier avhållits, forskningsprojekt genomförts, uppdragsutbildningar utformats, och inte mindre än sju kullar av magisterstudenter har hämtat ut sina examensbevis. Vi firade 10-årsjubiléet med en fest på Café Sodom den 25 november för våra lärare och forskare, samt studenter från de gångna tio åren. Över soppa, vin och bröd lyssnade vi på hur Fredrik Svenaeus, som varit föreståndare 2006-2011, diskuterade "Den praktiska kunskapens teori som akademiskt ämne" med Jonna Bornemark, som tillträder som ny föreståndare 1 januari 2012. Centrum har nu definitivt lämnat bardomen bakom sig, men kanske inte tonåren, stämningen på festen var munter och också kämpalysten vad gäller försvaret och utvecklingen av den praktiska kunskapen i tider av evidensbaserad och kvalitetsmätning.

Förstärkningen av miljön med fler fast anställda lärare och forskare har gått vidare under 2011. Centrum har nu en professor, två docenter och två lektorer anställda tillsvidare, dessutom finns två lektorer på visstidsanställning och två doktorander. Vid sidan om detta finns också deltidsanställda lärare (bland annat färdiga magisterstudenter i praktisk kunskap) som framförallt arbetar på de program på lärarutbildningen där Centrum kommit att få en viktig ställning: kombinationsprogram för förskolelärare och fritidspedagoger. Lärarutbildningen framstår alltmer som Centrums viktigaste samarbetspartner på Södertörns högskola, en miljö där vårt sätt att undervisa – filosofi, etik och idéhistoria kopplat till eget skrivande och reflektion över yrkeserfarenheter – fått framgångsrikt fäste, och där vi hoppas på att nu kunna gå vidare i ett utbyte som också rör forskning kring praktisk kunskap i läraryrket (innefattande förskolan och fritidspedagogik). Vid sidan om den årliga antagningen av en ny kull till magisterprogrammet i praktisk kunskap i september var det också premiär på Centrum för en ny kurs omfattande 30 hp halvtid: "Det existentiella samtalet", som tog in 30 studenter (bland 60 förstahandssökande) 2011. Studenterna kommer ifrån psykoterapi, vård och andra yrken där existentiella frågor befinner sig i fokus.

Fyra större konferenser och symposier anordnades under 2011 av Centrum (se nedan) och våra medarbetare medverkade flitigt i media och samhällsdebatten (se nedan). Bland annat gjorde Tidningen Förskolan ett temanummer där de publicerade texter som skrivits av studenter på Centrums kurser. Den femte volymen i vår skriftserie: "Omtankar: praktisk kunskap i äldreomsorg", i redaktion av Lotte Alsterdal, kom ut i oktober som ett viktigt bidrag till den samhällsdebatt som för närvarande rasar kring vårdföretag som Carema. Det framstår som angeläget att vid sidan om skandalerna också ge exempel och diskutera hur den goda äldrevården kan och skall se ut, och här fyller vår verksamhet en viktig funktion, något som blivit tydligt genom det stora intresse som boken har rönt. Centrum medverkar också för närvarande i försök att få till ett tätare samarbete mellan Södertörns högskola och Karolinska institutet genom Fredrik Svenaeus som är utsedd som SHs representant tillsammans med Magnus Johansson från livsvetenskaper i den samverkansgrupp för lärosätena som bildats på rektorernas initiativ.

I verksamhetsplanen för 2011 som medföljde verksamhetsberättelsen för 2010 framhävdes följande punkter som viktiga mål för Centrum för praktisk kunskap under 2011:

Att etablera nya forskningsprojekt, särskilt med inriktning mot medicinens humaniora och utbildningsvetenskap, genom nya forskningsansökningar

Att anordna forskningssymposier, blanda annat med ovanstående teman

Att gå vidare i samarbetet med konstnärliga högskolor vad gäller den praktiska kunskapens teori

Att få fler tillsvidareanställda lärare och forskare på Centrum, samt arbeta för att lektorerna skall meritera sig och söka docentur

Att rekrytera fler doktorander till Centrum inom området Kritisk kulturteori (se punkt om forskningsansökningar ovan)

Att gå vidare med teoriutvecklande seminarier för ledningsgruppen kring arbetsbegreppet

Att gå vidare i internationaliseringssträvandena, särskilt vad gäller utbyten som gästforskare och medverkan i konferenser, samt i stärkandet av banden mellan Högskolan i Bodö och Södertörns högskola

Att ytterligare stärka publicering, dels internt genom arbete med skriftserien Studies in Practical Knowledge, och dels externt genom publikationer i vetenskapliga tidskrifter från Centrums medarbetare

Att ta fram och sprida nytt informationsmaterial, bland annat i syfte att få fler sökande till magisterprogrammet i praktisk kunskap

Att utveckla formerna för pedagogik och examensarbeten på lärarutbildningen i de sammanhang där Centrums lärare är verksamma

Vi kan konstatera att flertalet mål har uppnåtts. Dock har vi, trots till största delen mycket positiva utvärderingar, gått bet på att få in nya forskningsprojekt inom de två områden som nämns i planen ovan. Bara en medarbetare på Centrum lyckades få nya forskningsmedel för 2012-14 och då som del av ett större projekt med bas utanför Centrum (Carl Cederberg i projekt om Europatanken och mänskliga rättigheter). Vi måste under 2012 ytterligare öka våra ansträngningar och vår uppfinningsförmåga för att få in nya forskningsprojekt till Centrum. Med lite flyt torde chanserna vara goda att vi denna gång hamnar just efter istället för just före mållinjen.

Den absolut viktigaste frågan för Centrum under 2012 förutom mer forskningsfinansiering torde vara att inleda en process som för oss fram till rättigheter att examinera doktorander i den praktiska kunskapens teori. Huvudplanen är att göra detta som en del av forskningsområdet Kritisk kulturteori där vi redan finns med som ett av de deltagande ämnena men inte med forskarutbildningsrättigheter. En ansökan om forskarutbildningsrättigheter för Centrum bör lämnas in senast februari 2013 för att vi skall kunna vara med nästa gång Kritisk kulturteori tar in doktorander hösten 2014. Förhoppningsvis kan vi göra detta med någon form av rektorsuppdrag för att stärka lärarutbildningen som forskarmiljö, detta skulle kunna vara en väg för att få fakultetsmedel till att anta doktorander också utanför projektansökningar. Ett tätare samarbete med lärarutbildningen angående inte bara utbildning utan också forskning skulle också leda till en rikare miljö på Centrum med nya möjligheter för seminarier, konferenser och nya forskningsprojekt.

Satsningen på medicinens humaniora kommer att gå vidare genom nya forskningsansökningar, en internationell konferens om empati och praktik i augusti 2012, samt de ovan nämnda samarbetet med Karolinska institutet. Det tredje område som nämns i planen ovan – konstnärlig forskning och praktisk kunskap – söker fortfarande efter en form på Centrum. Intresse finns bland flera

medarbetare, men tid och resurser har varit begränsade faktorer under 2011. Ytterligare ett forskningsområde som behandlar interaktionen mellan häst och människa och hästsport som profession håller på att formas på Centrum genom planeringsanslag och seminarier som vi hoppas skall ge utdelning i form av ett forskningsanslag under 2012.

Under 2011 har följande forskningssymposier och konferenser anordnats av Centrum för praktisk kunskap (förutom dessa har också ett högre seminarium ägt rum tre gånger per termin):

"Empati i teorin och praktiken", heldagssymposium på Södertörns högskola 28 januari 2011. Symposiet spelades in i sin helhet och sändes av Kunskapskanalen på SVT 28 februari och 1 mars (finns på urplay.se), 120 deltagare.

"The body as gift, resource and commodity", internationell konferens på Södertörns högskola 5-6 maj 2011, 30 deltagare.

"Bodies knowing bodies. Interrogating embodied knowledges", internationell konferens i samarbete med Centrum för genusvetenskap Uppsala universitet, 17-18 november 2011, 60 deltagare.

"Samverkansmöte mellan Karolinska institutet och Södertörns högskola: presentationer och diskussioner om ett utvidgat samarbete mellan våra lärosäten", 14 december 2011, 100 deltagare.

Under 2011 har följande inbjudna föredrag och konferenspresentationer hållits av Centrums medarbetare:

Lotte Alsterdal: "Erfarenhetens roll i högre utbildning", föreläsning för lärare och handledning vid seminarium, vid sjuksköterskeutbildningen Tromsø Universitet, oktober 2011.

Lotte Alsterdal: "Praktisk kunskap i äldreomsorg", föreläsning för äldreomsorgschefer på utbildningen *Ledarskap och förändringsarbete i kommunal äldreomsorg*, Örebro Universitet, november 2011.

Lotte Alsterdal: "Yrkeskompetens", medverkan i seminarieserie för anställda på myndigheten som arbetar med äldre frågor, Socialstyrelsen, december 2011.

Jonna Bornemark: "Husserl's analysis of inner time-consciousness as starting-point for both earlier and later turn to religion within phenomenology", vid Nordiskt sällskap för religionsfilosofis konferens (som hålls vartannat år) "Time. Future and Past in Philosophy of Religion", Köpenhamn, juni 2011.

Carl Cederberg: "Levinas och den andre som patient", Seminarium: "Den andre som patient" vid Skaraborgsinstitutet i Skövde, 4 oktober 2011.

Carl Cederberg: "Levinas och kritikens hypokritiska fundament", samt "Kritisk reflektion i pedagogiken". Workshop om kritikbegreppet, vid Copenhagen Business School, 1-2 nov 2011.

Carl Cederberg: "The notion of the human as the ground for critique" . Konferens: "Cosmopolitanism in a Wider Context", CBEEs, Södertörns högskola, 24 nov 2011

Carl Cederberg: "Om att inse att man är lurad av moralen...". Huvudtalare på konferens: "Totalité et infini 50 år", Lund, Teologiska fakulteten, den 8 dec 2011.

Carl Cederberg: "Emmanuel Levinas. En introduktion", samt "Rastlöshet i gemenskapen. En kritik av tanken om en värdegrund utifrån Emmanuel Lévinas". HuKonferens: "Lévinas och pedagogiken", Lund, Sociologiska institutionen, avdelningen för pedagogik, den 9 dec 2011.

Ulla Ekström von Essen: "Vem äger Folkhemmet? Om historiska föreställningars betydelse för kommunikation" på Branschdagen 2011 – Slaget om idéerna, Stockholm. Arrangör Sveriges Informationsförening, den 24 mars 2011.

Ulla Ekström von Essen: "Utility, trust and rights in Swedish governmental and expert discourses on organ donation policy. Mixed messages and hidden agendas" presenterat vid konferensen, *The Body as Gift, Resource and Commodity*, Södertörns högskola, den 5 maj 2011..

Ulla Ekström von Essen: "Nostalgi och nationalism - om framväxten av parlamentarisk främlingsfientlighet i Europa", Högskolan i Borås, den 20 oktober 2011.

Martin Gunnarson: "Neither Victim nor Saved: Living with the Complexities of Dialysis and Kidney Transplantation" konferens: "The body as gift, resource and commodity", at Södertörn University 5-6 May 2011.

Martin Gunnarson: "Chronic Illness, Invasive Treatments and Positive Thinking: Falling Ill with Kidney Failure in Stockholm and Riga", vid Nordic network for philosophy of medicine and medical ethics conference, Vilnius, oktober 2011.

Martin Gunnarson: "Spänningen mellan person och patient i hemodialysens program och praktik", vid Forum för samhällsvetenskaplig och humanistisk hälsovetenskaplig konferens kring temat *Program och praktik*, Lund, december 2011.

Jonna Hjertström Lappalainen: "Kierkegaard and the Meaning of Suffering", på konferensen "Kierkegaard Studies in the Nordic Countries", arrangör "The Nordic Network of Kierkegaard Research", November 2011.

Markus Idvall: "The body as a societal resource in transnational contexts: The organ-exchange organizations of Scandiatransplant and Balttransplant", konferens: "The body as gift, resource and commodity", at Södertörn University 5-6 May 2011.

Susanne Lundin: Egg trafficking and commercialization of the body, 2011-01-03, NFS XX Conference in Malmö, http://www.trippus.se/eventus/eventus_cat.asp?EventusCat_ID=16028&Lang=eng&c.

Susanne Lundin: "'I had to leave'. A cultural analysis of motives for commercial transplantations", vid konferensen *The body as gift, resource and commodity*, Södertörns Högskola, maj 2011.

Susanne Lundin: Transplant tourism, commercialism and organ trafficking - what do we know about these dark sides of transplantation?", *World Transplantation Games*, Göteborg 2010-06-21.

Susanne Lundin: Jakten på hälsa, *SAMspråk, Almedalen*, 2010-07-04
<http://www.fas.se/sv/Nyheter/2011/SAMsprak-i-Almedalen-2011/>.

Christian Nilsson: "Fenomenologi och praktisk kunskap" – föreläsning på Hangö sommaruniversitet, Åbo (Finland), maj 2011.

Christian Nilsson: "Ethics and ontology" – presentation i panelen "The Stranger among Us" på konferensen *Jewish Perspectives on Transformations in Contemporary Europe*, Uppsala universitet, augusti 2011. Föredragen och paneldiskussionerna spelades in av UR/Kunskapskanalen. Alltihop

kommer också att publiceras i ett specialnummer av *The International Journal of Jewish Education Research*.

Eva Schwarz och Jonna Bornemark: "Phenomenology of teaching and learning", European Humanities University, Vilnius, Lithuania, 16 februari 2011.

Fredrik Svenaeus: "Den antidepressiva revolutionen: Håller sorgsenhet och ängslighet på att bli en sjukdom?", inbjuden föreläsning vid symposium "Etik, erfarenhet och evidens", Stockholms psykiaterförening, Karolinska sjukhuset, januari 2011.

Fredrik Svenaeus: "Heidegger on Prozac: Attunement, Alienation and Being-in-the-World", inbjuden föreläsning vid konferensen "Phenomenology of Depression", University of Durham, mars 2011.

Fredrik Svenaeus: "Organ transplantation and Personal Identity: How does the loss and change of organs have effects on the self?", vid konferensen "The Body as Gift, Resource and Commodity", Södertörn, maj 2011.

Fredrik Svenaeus: "The Body Uncanny: Alienation, Illness and Anorexia" inbjuden föreläsning vid konferensen "Feminist Phenomenology and Medicine", University of Uppsala, maj 2011.

Fredrik Svenaeus: "Naturalistic and Phenomenological Theories of Health: Distinctions and Connections", inbjuden föreläsning vid konferensen "Human Experience and Nature: Examining the Relationship Between Phenomenology and Naturalism", Bristol, University of West England, augusti 2011.

Fredrik Svenaeus: "Yrkeskompetens och praktisk kunskap", Forsmarks kärnkraftverk, 16 september 2011.

Fredrik Svenaeus: "Organ Transplantation and Personal Identity: How Does Loss and Change of Organs Affect the Self?", inbjuden föreläsning vid Hasting Center for Bioethics, New York, oktober 2011.

Fredrik Svenaeus: "Organs and Alienation: How Does Heart and Face Transplants Affect the Self?", vid American Society for Bioethics and Humanities årliga konferens i Minneapolis, oktober 2011.

Fredrik Svenaeus: "Ohälsans vinstmaskineri" föredrag om läkemedelsforskning på ABF, 7 november 2011.

Under 2011 har följande arbeten publicerats av forskare vid Centrum för praktisk kunskap:

Böcker:

Lotte Alsterdal (red.): *Omtankar – om praktisk kunskap i äldreomsorg*, Stockholm: Södertörn Studies in Practical Knowledge, 2011.

Vetenskapliga artiklar, rapporter och antologibidrag:

Lotte Alsterdal: "Erfarenhetens spelrum", i *Omtankar – om praktisk kunskap i äldreomsorg*, red. Lotte Alsterdal, Stockholm: Södertörn Studies in Practical Knowledge, 2011.

Jonna Bornemark: "Döden som skiljer oss åt – döden som binder oss samman", i *Omtankar – om praktisk kunskap i äldreomsorg*, red. Lotte Alsterdal, Stockholm: Södertörn Studies in Practical Knowledge, 2011.

Jonna Bornemark: "The Erotic as Limit-Experience: A Sexual Fantasy", i *Phenomenology of Eros*, red. Jonna Bornemark och Marcia Sá Cavalcante Schuback, Södertörn Philosophical Studies, 2011.

Jonna Bornemark: "Life as limit-drawing event – Some Comments on Bergo's Discussion of Formalism vs. Vitalism" i *Ambiguity of the Sacred*, red. Jonna Bornemark och Hans Ruin, Södertörn Philosophical Studies, 2011.

Carl Cederberg: "Emmanuel Levinas. Accusing the Erotic Subject" i Bornemark, Jonna och Marcia Sá Cavalcante Schuback (red.) *Phenomenology of Eros*, Södertörn Philosophical Studies, 2011.

Ulla Ekström von Essen, "Nostalg och nationalism – om raskrigare och framväxten av en parlamentarisk främlingsfientlighet" i Anders Burman/Lena Lennerhed (red.), *Sekelslut. Essäer om 1980- och 1990-talen* Stockholm: Atlas förlag, 2011.

Martin Gunnarson, "Delade erfarenheter eller egen expertis. Att vara dialyspatient i Riga och Stockholm", *Socialmedicinsk tidskrift*, vol. 88:3, 2011.

Jonna Hjertström Lappalainen, "Tid och tidsmedvetande i livets ytterkanter", i *Omtankar – om praktisk kunskap i äldreomsorg*, red. Lotte Alsterdal, Stockholm: Södertörn Studies in Practical Knowledge, 2011.

Susanne Lundin: "Organtrafficking – An Ethnographic Study on the Selling of Organs in Moldova and Israel", i *Organ Transplantation: Ethical, Legal and Psychosocial Aspects, Vol. II*, red. W. Weimar, M. A. Bos, J. J. Busschbach, 2011.

Susanne Lundin: The Great Organ Bazar, *Project Syndicate* <http://www.project-syndicate.org>, 2011.

Susanne Lundin: Kidneys for sale - and there are plenty of takers
<http://news.scotsman.com/world/Susanne-Lundin-Kidneys-for-sale.6792193.jp>, 2011.

Eva Schwarz och Jonna Hjertström Lappalainen: "Tänkandets gryning. Praktisk kunskap, bildning och Deweys syn på tänkandet", i Anders Burman (red.): *Den reflekterande medborgaren: om bildningens möjligheter i massutbildningens tidevarv*, Södertörn Studies in Higher Education 2, 2011.

Fredrik Svenaeus: "Illness as Unhomelike Being-in-the-World: Heidegger and the Phenomenology of Medicine" i *Medicine, Health Care and Philosophy*, vol. 14, nr 3, 2011.

Fredrik Svenaeus: "Autonomi och empati: två missbrukade och missförstådda ideal", i *Omtankar – om praktisk kunskap i äldreomsorg*, red. Lotte Alsterdal, Stockholm: Södertörn Studies in Practical Knowledge, 2011.

Essäer:

Lotte Alsterdal: "Praktisk kunskap", i *Förskoletidningen*, nr. 5, 2011.

Ulla Ekström von Essen: "Dödens gräns vållar problem", *Svenska Dagbladet/Brännpunkt* 2011-06-04.

Susanne Lunding, Rika patienter och fattiga reservdelsmänniskor, *Forsknings & Framsteg*, nr. 4 2011.

Susanne Lundin och Annika Tibell, "Svenskar kringgår lagen om organdonationer", *Svenska Dagbladet, Opinion*, 2011-04-03.

Fredrik Svenaeus: "Levinas sökte ny grund för humanismen", Svenska Dagbladet under strecket, 1 februari 2011.

Fredrik Svenaeus: "Oroande diagnos på ohälsans vinstmaskineri", Svenska Dagbladet under strecket, 19 juni 2011.

Fredrik Svenaeus: "Vägande skäl för studier av livet som tjock", Svenska Dagbladet under strecket, 19 augusti 2011.

Handlingsplan 2012

Följande punkter är viktiga verksamhetsmål för Centrum för praktisk kunskap under 2012:

Att författa en ansökan om forskarutbildningsrättigheter i den praktiska kunskapens teori inom området Kritisk kulturteori

Att vidareutveckla samarbetet med lärarutbildningen gällande forskning och forskarutbildning

Att vidareutveckla samarbetet med Karolinska institutet gällande forskning och utbildning

Att etablera nya forskningsprojekt, särskilt med inriktning mot medicinens humaniora och utbildningsvetenskap, genom nya forskningsansökningar

Att anordna internationella konferenser (två planerade) och symposier om aktuella teman inom praktisk kunskap

Att gå vidare i samarbetet med konstnärliga högskolor vad gäller den praktiska kunskapens teori

Att gå vidare i internationaliseringssträvandena genom gästforskarutbyten, studiebesök och konferenspresentationer

Att publicera ytterligare två planerade volymer i skriftserien Studies in Practical Knowledge

Att arbeta med att förbättra informationsspridandet om Centrum och våra aktiviteter genom att arbeta med vår hemsida, DiVA, sändlistor, samt sociala medier

Att försöka få igång uppdragsutbildningar och forskningscirkelar om praktisk kunskap i arbetslivet i samarbete med olika organisationer och föreningar utanför högskolan